

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 14 februari 2023

Mål nr

B 2354-22

PARTER

I

Klagande

1. MA

Ombud och offentlig försvarare: Advokat SDB

Ombud och offentlig försvarare genom substitution: Advokat EE

2. AS

Ombud och offentlig försvarare: Advokat JH

Motparter

1. Riksåklagaren

Box 5553

114 85 Stockholm

2. JA

Ombud och målsägandebiträde: Advokat ML

Ombud och målsägandebiträde genom substitution: Advokat JL

3. DG

Ombud och målsägandebiträde: Advokat TE

Ombud och målsägandebiträde genom substitution: Advokat DK

II

Klagande

1. AA

Ombud: Advokat SDB

2. NA

Ombud: Advokat SDB

Motparter

1. JA

Ombud och målsägandebiträde: Advokat ML

2. DG

Ombud och målsägandebiträde: Advokat TE

SAKEN

Försök till mord m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts dom 2022-03-10 i mål B 10649-19

DOMSLUT

Hovrättens dom ändras på så sätt att Högsta domstolen

- frikänner MA och AS från åtalet för försök till mord m.m. den 12 april 2019,
- fastställer tingsrättens domslut såvitt avser påföljd beträffande MA samt
- befriar MA, AA, NA och AS från skyldigheten att betala skadestånd till JA och DG.

I övriga delar står hovrättens dom fast.

Högsta domstolen fastställer hovrättens sekretessförordnanden.

Sekretessen enligt 22 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska fortsätta att vara tillämplig på sådana uppgifter som kan röja DGs, MAs, AAs och NAs adresser och som framgår av partsbilagan till denna dom.

SDB ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av MA i Högsta domstolen med 69 860 kr, varav 51 191 kr avser arbete, 3 960 kr tidsspillan, 737 kr utlägg och 13 972 kr mervärdesskatt.

JH ska få ersättning av allmänna medel för försvaret av AS i Högsta domstolen med 74 702 kr, varav 54 940 kr 20 öre avser arbete, 4 092 kr tidsspillan, 729 kr 50 öre utlägg och 14 940 kr 43 öre mervärdesskatt.

ML ska få ersättning av allmänna medel för biträdet av JA i Högsta domstolen med 51 586 kr, varav 35 329 kr avser arbete, 5 940 kr tidsspillan och 10 317 kr mervärdesskatt.

TE ska få ersättning för biträdet av DG i Högsta domstolen med 55 642 kr, varav 38 574 kr avser arbete, 5 940 kr tidsspillan och 11 128 kr mervärdesskatt.

Staten ska svara för kostnaderna för försvararna och målsägandebiträderna.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MA har yrkat att Högsta domstolen ska frikänna honom från åtalet för försök till mord och avslå skadeståndsanspråken eller i vart fall lindra påföljden och sätta ner skadestånden. Om Högsta domstolen fastställer hovrättens dom i ansvarsdelen har han vitsordat skadeståndsbeloppen och ränteyrkandena som skäligen i och för sig.

AA och NA har yrkat att Högsta domstolen ska avslå skadeståndsanspråken. För det fall Högsta domstolen fastställer hovrättens dom i ansvarsdelen har de vitsordat skadeståndsbeloppen och ränteyrkandena som skäligen i och för sig.

AS har yrkat att Högsta domstolen ska frikänna honom från åtalet för försök till mord och avslå skadeståndsanspråken. För det fall Högsta domstolen

fastställer hovrättens dom i ansvarsdelen har han vitsordat skadeståndsbeloppen och ränteyrkandena som skäligen i och för sig.

Riksåklagaren samt JA och DG har motsatt sig att hovrättens dom ändras.

DOMSKÄL

Bakgrund

1. MA, AS och en tredje person, KW, var vid tidpunkten för den aktuella händelsen vänner och brukade hålla till vid Årsta torg, bl.a. på Folkets hus. De hade lärt känna flera personer som arbetade där, bl.a. vaktmästaren TP. Han hade låtit dem och andra ungdomar vistas i ett källarutrymme i ett bostadshus på Bränningevägen 9.
2. På eftermiddagen den 12 april 2019 tjänstgjorde JA och DG som ordningsvakter på Årsta torg. De var där tillsammans med andra ordningsvakter. Anledningen var att de hade fått uppgifter om att ett gäng ungdomar skapade otrygghet på och runt omkring torget, bl.a. genom att öppet bruka narkotika samt uppträda hotfullt mot personal och besökande i Folkets hus. JA och DG samtalade med personal från Folkets hus som berättade att MA och AS var två av de ungdomar som ingick i gänget.
3. Under samtalet fick JA och DG information om att MA och AS hade kommit till Årsta torg och att MA rökte en joint med cannabis. MA visiterades men det påträffades inget olagligt förutom jointen. Ordningvakterna inledde ett samtal med MA och AS. Samtalet avslutades med att MA och AS kl. 16.02 avvisades från torget.
4. När JA och DG kl. 16.55 lämnade torget i sin tjänstebil blev de beskjutna med ett skott. Kulan gick igenom förardörren och träffade DGs byxor. Någon kroppsskada uppkom inte.

5. Vid brottsplatsundersökningen påträffades kulan i bilen och en tomhylsa på den amfiteater som finns vid Årsta torg. Vid en genomsökning av källar-lokalen på Bränningevägen 9 påträffades, ungefär 20 minuter efter skjutningen, en halvautomatisk tårgas- eller signalpistol som hade gjorts om till ett skarpt skjutvapen. Där påträffades också två s.k. buffar.

Åtalet

6. MA, AS och KW åtalades för försök till mord, alternativt försök till synnerligen grov misshandel eller grov misshandel, samt grovt vapenbrott. I andra hand yrkade åklagaren att de skulle dömas för medhjälp till de angivna brotten. I gärningsbeskrivningen angavs bl.a. följande.

MA, AS och KW har efter att MA och AS blivit avvisade från Årsta torg av ordningsvakterna JA och DG, tillsammans och i samförstånd anskaffat ett skarpladdat vapen och försökt döda eller allvarligt skada målsägandena genom att avlossa ett skott med det skarpladdade vapnet mot bilen som målsägandena åkte i. Kulan gick genom förardörren.

MA, AS och KW har därefter tillsammans och i samförstånd tillsett att vapnet förvarats i ett förrådsutrymme på Bränningevägen i Årsta.

KW har innehaft och tillhandahållit ett skarpladdat vapen alternativt ett skjutvapen som förvarats tillsammans med ammunition och ansiktsmaskering samt haft ett flertal kontakter med MA och AS i anslutning till avvisandet och skjutningen och därigenom stärkt dem i deras uppsåt att använda ett skarpladdat vapen.

MA har haft ett flertal kontakter med KW och AS i anslutning till skjutningen och därigenom stärkt dem i deras uppsåt att inneha och använda ett skarpladdat vapen, berett sig tillträde till ett förrådsutrymme där ett skjutvapen, ammunition och ansiktsmaskering förvarats och därvid hämtat och tillhandahållit ett skarpladdat vapen strax före skjutningen.

AS har deltagit i brotten genom att ha ett flertal kontakter med MA och KW i anslutning till skjutningen och därigenom stärkt dem i deras uppsåt att inneha och använda ett skarpladdat vapen, berett sig tillträde till ett förrådsutrymme där ett skjutvapen, ammunition och ansiktsmaskering förvarats och därefter inneha samt avfyra det skarpladdade vapnet mot den bil som ordningsvakterna åkte i.

MA, KW och AS har i vart fall genom sitt respektive agerande främjat brotten.

Tingsrätten och hovrätten

7. MA, AS och KW förnekade gärningarna. Tingsrätten frikände samtliga.

8. Åklagaren, som överklagade den friande domen beträffande samtliga tilltalade, justerade gärningsbeskrivningen i hovrätten bl.a. genom att det inte längre angavs vem av de tre som hade avfyrat vapnet mot bilen.

9. Hovrätten har funnit utrett att det var AS som sköt mot bilen samt att gärningen utfördes gemensamt och i samförstånd med MA. Hovrätten har därför dömt dem båda för försök till mord. Domstolen har däremot ansett att den befattning som MA och AS hade med vapnet i samband med mordförsöket konsumeras av försöket och att bevisningen inte är tillräcklig för att någon av dem vid en annan tidpunkt ska anses ha innehaft vapnet. Hovrätten har därför ogillat åtalet för grovt vapenbrott mot dessa båda.

10. När det gäller KW har hovrätten frikänt honom för försök till mord, men dömt honom för grovt vapenbrott i enlighet med åtalet.

Vad målet i Högsta domstolen gäller

11. Målet i Högsta domstolen gäller framför allt om det är ställt utom rimligt tvivel att MA och AS har gjort sig skyldiga till försök till mord i enlighet med vad åklagaren påstår i gärningsbeskrivningen. Målet aktualiserar generella frågor om bevisprövningen i brottmål.

Allmänna utgångspunkter för bevisprövningen i brottmål*Bevisbörda och beviskrav*

12. I ett brottmål tar domstolen ställning till åklagarens gärningsbeskrivning. Denna består i grunden av en rad påståenden om faktiska förhållanden (rättsfakta), ofta ett händelseförlopp, som ska motsvara den beskrivning av brottet som finns i den eller de straffbestämmelser som åklagaren anser ska tillämpas. Det är, i princip utan undantag, åklagaren som har bevisbördan för att påstådda rättsfakta föreligger och att det således har gått till på det sätt som åklagaren hävdar i gärningsbeskrivningen.

13. För att åklagaren ska uppfylla sin bevisbörda måste han eller hon presentera en utredning som motsvarar det eller de krav på bevisningens styrka som gäller i brottmål. Varken i rättegångsbalken eller i någon annan lagstiftning anges vilket krav som ställs på bevisningen för att en tilltalad ska bli fälld i ett brottmål. Kravet brukar dock i allmänhet uttryckas så att åtalet ska vara styrkt.

14. Högsta domstolen har i flera rättsfall förklarat att detta innebär att det för en fällande dom krävs att domstolen finner att det genom den utredning som har lagts fram i målet är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har begått den gärning som åklagaren påstår. I kravet ligger att utredningen ska vara så fullständig att det inte finns anledning att anta att ytterligare undersökning skulle ändra bedömningen; domstolen ska på grundval av den presenterade utredningen kunna dra slutsatsen att det inte finns andra möjliga förklaringar till händelseförloppet. Om det i något avseende kvarstår osäkerhet sedan utredningen har lagts fram, t.ex. när det gäller andra tänkbara gärningsmän, kan detta leda till att beviskravet inte är uppfyllt. (Jfr ”Balkongmålet” NJA 2015 s. 702 p. 28 och 29 samt ”Målsägandens ålder” NJA 2019 s. 347 p. 16.)

15. När det gäller frågan om det kan finnas alternativa förklaringar bör domstolen överväga sådana inom ramen för vad utredningen ger anledning till och vad som annars framstår som värt att beakta. Utgångspunkten är att alla någorlunda rimliga alternativa förklaringar måste uteslutas för att domen ska bli fällande. En alternativ förklaring till det som åklagaren påstår måste dock framstå som praktiskt möjlig och det ska finnas anledning att räkna med den just i det fall som bevisprövningen avser. Betydelsen av en alternativ förklaring kan i det enskilda fallet vara beroende av hur stark den övriga utredningen till stöd för åtalet är.

16. När det påstås att en gärning har utförts av flera personer tillsammans och i samförstånd krävs sådan bevisning på individnivå att man beträffande var och en av de inblandade – med det beviskrav som gäller i brottmål – kan konstatera att de har medverkat i brottets utförande på ett sådant sätt att de är att betrakta som medgärningsmän (se t.ex. ”Akallarånet” NJA 2006 s. 535).

17. Det höga beviskrav som gäller för att någon ska kunna dömas för ett brott går tillbaka på oskuldspresumtionen som ingår som ett moment i bestämmelserna om en rättvis rättegång i 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen och artikel 6 i Europakonventionen. Beviskravet är en förutsättning för att förhindra att oskyldiga döms. Kravet syftar också till att undvika att fällande domar som har fått laga kraft senare blir föremål för resning på grund av att det har kommit fram nya omständigheter eller bevis.

18. Att åklagaren möter bevissvårigheter leder normalt inte till att beviskravet sänks. I rättspraxis har dock ett lägre och annorlunda formulerat krav accepterats i fråga om vissa särskilda förhållanden, främst den tilltalades invändningar om ansvarsfrihet på grund av nödvärn eller liknande omständigheter; i sådana fall anses det räcka att åklagaren lägger fram så mycket bevisning att invändningen framstår som obefogad. Bevislättningen motiveras framför allt av att det som åklagaren i dessa situationer ska bevisa är att någonting inte har inträffat. (Se t.ex. ”Målsägandens ålder” p. 18.)

Den fria bevisprövningen

19. Enligt 35 kap. 1 § första stycket rättegångsbalken ska domstolen avgöra vad som är bevisat i målet efter en samvetsgrann prövning av allt som har förekommit.

20. Innebörden av bestämmelsen är att det råder fri bevisföring och fri bevisprövning. Detta innebär emellertid inte att värderingen av den bevisning som åberopas är helt överlämnad åt domstolens skönsmässiga bedömning. I rättspraxis har vissa principer för bedömningen utvecklats. Samtidigt har Högsta domstolen tydligt framhållit att principer och riktlinjer för bevisbedömningen måste behandlas med försiktighet och urskillning och att det inte är möjligt att ange en modell för bevisbedömningen som kan tillämpas i alla olika typer av mål. Det viktiga är att bedömningen grundas på rationella skäl och innefattar en objektivt grundad och strukturerad analys av bevisningen. (Se ”Balkongmålet” p. 20 och 21 och NJA 2017 s. 316 I p. 7.)

21. Bevisning brukar delas in i direkt (kausal) och indirekt (strukturell) bevisning. Indirekt bevisning kallas också ofta för indiciebevisning. Med direkt bevisning avses bevis som är omedelbart kopplade till det som påstås i gärningsbeskrivningen. Ett vittne som anger att han eller hon har sett att det är just den tilltalade som har skjutit målsäganden är ett exempel på direkt bevisning. Vid indirekt bevisning saknas motsvarande omedelbara samband mellan beviset och det som påstås i gärningsbeskrivningen; det betyder att det som framgår av beviset kan vara riktigt utan att det har gått till på det sätt som påstås i gärningsbeskrivningen. Detta gäller t.ex. i fråga om DNA-spår från den tilltalade på patronhylsor som har hittats på den plats där målsäganden har blivit skjuten.

22. Det finns inte något krav på att åklagaren måste presentera direkt bevisning för att ett åtal ska kunna bifallas. Även i situationer där bevisningen uteslutande är indirekt kan det samlade värdet av bevisningen vara så starkt att

det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har gjort sig skyldig till den gärning som åklagaren påstår.

Närmare om bevisprövningen

23. Domstolen bör först värdera betydelsen av varje enskilt bevis (t.ex. uppgifter som ett vittne har lämnat). Det bör ske med beaktande av alla omständigheter som har betydelse för värderingen. Vid värderingen av en vittnesiakttagelse bör alltså beaktas bl.a. om vittnet hade fri sikt eller inte samt eventuella förklaringar och invändningar som har framförts av den tilltalade beträffande det aktuella beviset.

24. Eftersom bevissituationen varierar stort mellan olika typer av mål är det inte möjligt att ange en metod som kan tillämpas i samtliga situationer. Vilken metod som domstolen ska använda för att pröva den bevisning som parterna har åberopat måste alltid avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I vissa mål är t.ex. den bevisning som åberopats av åklagaren och den tilltalade densamma eller hänför sig till samma förhållanden. Det kan röra sig om att åklagaren och den tilltalade åberopar olika vittnen avseende samma omständighet, exempelvis huruvida den tilltalade har befunnit sig på en viss plats. I dessa fall är det inte sällan lämpligt att värdera åklagarens och den tilltalades bevisning i ett sammanhang.

25. I vissa mål ligger det däremot närmare till hands att värdera den bevisning som åberopas för respektive mot åtalet på ett mer uppdelat sätt. I ”Balkongmålet” har Högsta domstolen i linje med detta använt angreppssättet att domstolen inleder med att värdera den bevisning som åklagaren har åberopat för att styrka det som påstås i gärningsbeskrivningen för att därefter ta ställning till den tilltalades bevisning (se p. 22 och 23 i rättsfallet). Detta tillvägagångssätt kan många gånger komma till användning när två alternativa – och ofta oförenliga – konkreta händelseförlopp står emot varandra. Även när

domstolen går till väga på detta sätt bör värderingen av olika bevis emellertid ske med beaktande av alla omständigheter som har betydelse vid den värderingen (se p. 23 i det föregående, jfr även Högsta domstolens prövning i exempelvis p. 44 och 62 i "Balkongmålet").

26. Bedömningen av ett enskilt bevis behöver ofta ske i flera led. Först prövas hur säkert beviset som sådant är, t.ex. hur sannolikt det är att det DNA som har påträffats på en brottsplats kommer från den tilltalade, och därefter prövas hur starkt detta – direkt eller indirekt – talar för det som påstås i gärningsbeskrivningen.

27. När domstolen på detta sätt har bedömt styrkan i varje enskilt bevis finns det förutsättningar att väga samman all den bevisning som har åberopats. Detta kan göras på olika sätt (se p. 24 och 25).

28. Den samlade styrkan i bevisningen är beroende av styrkan i varje enskilt bevis, hur många bevis det finns och hur bevisen förhåller sig till varandra, t.ex. om de är fristående och samverkande eller om de utgör olika delar av en kedja med flera olika led. Det sammanvägda bevisvärdet av två fristående och samverkande bevis är i princip högre än värdet av varje enskilt bevis. När det gäller kedjebevisning är förhållandet ofta det motsatta; ju fler led som ingår desto svagare är bevisningen för slutledet i kedjan.

29. Det är först vid sammanvägningen av all den bevisning som parterna har åberopat som domstolen kan uttala sig om huruvida åklagaren har presenterat så stark bevisning att det är ställt utom rimligt tvivel att den tilltalade har begått den åtalade gärningen. Domstolen måste då också pröva betydelsen av alternativa förklaringar (se p. 15).

Bedömningen av bevisningen i detta fall*Frågan om motivet till gärningen*

30. Åtalet bygger på att MA och AS utförde den åtalade gärningen som en direkt följd av att de hade avvisats från Årsta torg. Om utredningen visar att de hade ett starkt motiv till att utföra gärningen kan det ha ett bevisvärde, framför allt på så sätt att det kan stärka värdet av den övriga bevisning som riksåklagaren har åberopat till stöd för gärningspåståendet. För en fällande dom krävs dock att det finns bevisning som binder dem till de enskilda gärningsmomenten i gärningsbeskrivningen.

31. Till stöd för att MA och AS hade ett motiv att utföra gärningen har riksåklagaren åberopat en omfattande utredning, bl.a. filmer från kameror som ordningsvakterna bar i samband med att MA och AS avvisades samt vittnesförhör med ordningsvakter, poliser och anställda vid Årsta Folkets hus.

32. Det framgår av utredningen att det ungdomsgäng som MA och AS tillhörde under vintern och våren 2019 hade uppträtt som om de "ägde" Årsta torg. De hade skapat otrygghet på och runt torget, bl.a. genom att öppet bruka narkotika samt uppträda hotfullt mot personal och besökande i Folkets hus.

33. Vidare visar filmerna från de kameror som ordningsvakterna bar i samband med det ingripande som ledde till att MA och AS avvisades att stämningen inledningsvis var upprörd och att de båda tydligt ifrågasatte ordningsvakternas agerande. Mot slutet av ingripandet var stämningen emellertid förhållandevis lugn och innan MA och AS lämnade torget skakade de hand med flera av ordningsvakterna.

34. Det finns alltså stöd för den motivbild som åtalet bygger på. Detta stöd är emellertid inte särskilt starkt.

Utredningen om vapnet, patronhylsan och kulan

35. Nationellt forensiskt center (NFC) har analyserat det vapen som påträffades i källarlokalen, den tomhylsa som hittades vid amfiteatern och den kula som återfanns i bilen. NFC har funnit att resultaten talar starkt för att patronhylsan är avlossad i pistolen (Grad +3) och i någon mån för att kulan är utskjuten från pistolen (Grad +1). Detta utgör så stark bevisning att det står klart att det vapen som påträffades i källarlokalen är det som användes vid skjutningen.

Utredningen om MAs och ASs tillgång till vapnet

36. Åtalet bygger på att MA och AS anskaffade vapnet tillsammans och i samförstånd genom att hämta det i källarlokalen.

37. När vapnet efter skjutningen påträffades i källarlokalen låg det inlåst i ett elskåp. På vapnet påträffades endast DNA från KW. Av bilder och filmer i KW:s telefon och av vittnet WKs uppgifter framgår att det fanns ett vapen i det ungdomsgäng som KW, MA och AS tillhörde och att det hade likheter med det vapen som påträffades i källarlokalen. Utredningen visar också att det i första hand var KW som förfogade över det vapen som fanns i ungdomsgänget.

38. Genom TPs uppgifter och genom det som bl.a. MA och KW har berättat är det klarlagt att TP vid flera tillfällen hade gett ungdomsgänget tillåtelse att vistas i källarlokalen.

39. Den tekniska utredningen visar att AS kl. 16.04, dvs. i omedelbar anslutning till att han och MA hade avvisats från torget, ringde till och samtalade med KW samt att KW ringde till och samtalade med MA kl. 16.24.

40. Den tekniska utredningen visar också att MAs och ASs telefoner strax efter avvisningen från torget förflyttade sig mot en telemast som täcker in

Bränningevägen 9. Vidare framgår det att AS vid upprepade tillfällen försökte ringa TP och att det till slut resulterade i ett samtal mellan dem kl. 16.13.

41. MA har berättat att TP släppte in honom i källarlokalen men har hävdad att syftet enbart var att han skulle hämta cannabis. TP har i sitt förhör angett att han, förutom MA, släppte in ytterligare en eller två personer, men att han är osäker på om det var AS eller KW eller båda två. Av vittnesförhöret med kommunpolisen TL framgår emellertid att TP i ett telefonsamtal med henne, kort efter det att han hade öppnat till källarlokalen, angett att det var MA och AS som han släppte in i källarlokalen. Det saknas anledning att betvivla riktigheten i de uppgifter som TL lämnat.

42. Med hänsyn till det som nu har angetts är det utrett att MA och AS kort efter avvisningen från torget fick tillträde till källarlokalen på Bränningevägen 9.

43. Det finns emellertid inte någon bevisning som ger något starkare stöd för att vapnet förvarades i källarlokalen i tiden före skjutningen. Det är i och för sig möjligt att MAs och ASs kontakter med KW och TP skedde i syfte att få tillgång till källarlokalen för att där hämta ett vapen. Det har dock inte kunnat klarläggas att det förhöll sig på detta sätt.

Utredningen avseende att MA och AS befann sig på brottsplatsen och att det var någon av dem som avfyrade skottet

44. I gärningsbeskrivningen lämnas det öppet vem av de åtalade som avfyrade skottet men riksåklagaren har i Högsta domstolen i första hand gjort gällande att det var AS.

45. MA och AS har angett att de befann sig på Kafé Årstabo vid den tidpunkt då skottet avfyrades.

46. I ett sakkunnigutlåtande avseende telefonanalyser anges att MAs telefon under tiden kl. 16.46–17.06 befann sig i ett område som täcker in Årsta torg och att ASs telefon inte hade några uppkopplingar alls från kl. 16.34 och fram till larmet om skjutningen kl. 16.57.

47. Det har åberopats vittnesförhör med tre personer som befann sig på Kafé Årstabo – CT, EH och AH. Av deras uppgifter framgår att MA uppehöll sig på kafét någon gång vid 17-tiden. Det går emellertid inte att av deras uppgifter avgöra om han kom dit före eller efter den tidpunkt då skottet avlossades och inte heller om han kom dit ensam eller i sällskap med någon annan.

48. Inte någon av de personer som har hörts i målet såg någon avfira skottet mot bilen. De båda målsägandena har berättat att de hörde en smäll när de körde ut från torget och trodde då att det var någon som kastade en sten mot bilen. De uppmärksammade inte någon person som de kunde sätta i samband med smällen.

49. Riksåklagaren har åberopat tre vittnen som har berättat om en person som enligt riksåklagaren var den som avfyrade skottet mot bilen. Två av dessa vittnen, KR och MW, befann sig på Årsta torg. De hörde en smäll och såg sedan en mörkklädd person springa från amfiteatern.

50. KR har angett att personen hade en svart och lite nättare siluett. Personen, som föreföll vara maskerad, sprang efter skottet ner för en trappa som mynnar mot Skedviksvägen och Bränningevägen.

51. MW har i vittnesförhöret uppgett att han inte kunde avgöra könet på den person som sprang i väg. Han har vidare angett att han strax efter händelsen observerade två killar som gick över torget och att en av dem kan ha haft en liknande jacka som den person som han tidigare hade sett springa från platsen. Killarna rörde sig i riktning mot Årstavägen och en av dem gick mot

biblioteket, medan den andre gick vidare. Enligt anteckningarna från det polisförhör som hölls strax efter händelsen uppgav MW vid det förhöret att båda killarna gick in på biblioteket och att han senare, på kafét, såg killen som hade gått tillsammans med den kille som MW tror sprang från platsen i samband med smällen. Det har också antecknats att den kille som MW såg på kafét var ca 16 år och 170 cm lång samt hade sydeuropeiskt utseende. MW har emellertid vid sitt vittnesförhör förklarat att han inte kan bekräfta de uppgifter som finns antecknade från polisförhöret.

52. Det tredje vittnet, EL, har uppgett att hon vid 17-tiden befann sig i sin lägenhet, som ligger på bottenplanet och är belägen i närheten av Årsta torg. Hon såg på ca fyra meters avstånd en kille som sprang förbi hennes fönster. Killen hade en rånarluva för ansiktet. Klädseln bestod av en höftlång sporttröja eller anorak, glansiga träningsbyxor och mörka eller svarta skor. Killen, som sprang lätt och snabbt, såg smal och atletisk ut. EL har i vittnesförhöret uppgett att hon uppskattade killens längd till mellan 180 och 185 cm.

53. Omständigheterna talar med styrka för att den person som KR, MW och EL iakttog var den som avlossade skottet. Av vittnesuppgifterna framgår att personen var iförd mörka kläder och KR:s och EL:s uppgifter tyder dessutom på att personen bar någon form av maskering. Det går emellertid inte att utifrån vittnesuppgifterna dra några närmare slutsatser om personens identitet; bevisvärdet av vittnenas uppgifter är därmed ganska begränsat. Det kan i sammanhanget noteras att vittnenas beskrivning av personens kroppsbyggnad skulle kunna passa in på MA, men stämmer dåligt överens med AS:s kroppsbyggnad.

54. Av den tekniska bevisningen framgår sammanfattningsvis följande.

- På det vapen som användes vid gärningen påträffades DNA, dock endast från KW.

- I samband med att vapnet togs i beslag i källarlokalen påträffades även två s.k. buffar. På bägge återfanns DNA från KW och på den ena även DNA från MA.
- Då AS greps hittades fyra tändsatspartiklar på hans vänstra hand. Tre av dem överensstämde med sammansättningen som fanns i den patron som påträffades vid amfiteatern. Den fjärde partikeln hade samma sammansättning som polisens övningsammunition. NFC:s slutsats är att resultaten talar varken för eller emot att AS har varit i nära anslutning till skjutvapen då det avfyrats eller varit i kontakt med något vapenrelaterat (Grad 0).
- Tändsatspartiklar har också hittats på en handske som låg i ASs jacka, på MAs jacka samt på ett par byxor och en jacka som tillhör KW. Det var i samtliga fall fråga om en partikel per plagg. Partiklarna överensstämde med sammansättningen i den patron som hittades vid amfiteatern. NFC:s slutsats är att resultaten talar varken för eller emot att något av klädesplaggen har varit i nära anslutning till skjutvapen som avfyrats eller varit i kontakt med något vapenrelaterat (Grad 0).

55. Olika delar av den tekniska bevisningen pekar i varierande grad på att var och en av MA, AS och KW har tagit befattning med eller varit i närheten av det aktuella vapnet. Det går emellertid inte att dra några säkra slutsatser om sambandet mellan dessa förhållanden och skjutningen mot ordningsvakternas bil. Till bilden hör att det av utredningen – bl.a. en film som fanns i KW:s telefon – framgår att ett vapen avfyrades mot Årsta Folkets hus tidigt på morgonen samma dag. De tekniska spår som har säkrats kan alltså ha avsatts vid ett annat tillfälle.

Sammantagen bedömning av bevisningen i målet

56. Vid en sammantagen bedömning kan det konstateras att bevisningen med styrka talar för att MA och AS, eller i vart fall någon av dem, var inblandade i skjutningen. För en fällande dom krävs emellertid sådan bevisning på individnivå att det beträffande var och en är ställt utom rimligt tvivel att han som gärningsman eller på annat sätt har medverkat till gärningen (jfr p. 16). I detta fall, där det dessutom finns utrymme för att andra personer kan ha utfört eller varit delaktiga i gärningen, går det inte att dra några bestämda slutsatser om vilken inblandning i skjutningen som just MA eller AS kan ha haft.

57. Det är därmed inte ställt utom rimligt tvivel att MA och AS har gjort sig skyldiga till det som påstås i gärningsbeskrivningen.

58. Åtalet ska därför ogillas och skadeståndsanspråken avslås.

Påföljd avseende MA

59. Vid denna utgång ska MA dömas för de brott som framgår av tingsrättens domslut. Högsta domstolen delar tingsrättens bedömning att påföljden bör bestämmas till skyddstillsyn.

I avgörandet har deltagit justitieråden Anders Eka, Sten Andersson, Stefan Johansson (referent), Petter Asp och Christine Lager
Föredragande har varit justitiesekreteraren Elisabeth von Salomé